

SERBĂRILE ÎNCORONĂRII DIN 1881 ȘI RESUSCITAREA TEMATICII ISTORICE ÎN PLASTICA NAȚIONALĂ

Adrian-Silvan Ionescu

În anul 1881, odată cu proclamarea Regatului, pe 14 martie, a crescut interesul pentru istoria trecută și recentă. Era un moment istoric însemnat pentru țară și legătura cu marile momente de glorie din vechime se cerea, cu necesitate, a fi împlinită.

Unii plasticieni au înțeles acest lucru și s-au reorientat spre tematica istorică după ce, aproape un deceniu, aceasta nu mai fusese abordată decât sporadic iar publicul, și mai ales critica, o primiseră fără entuziasm dacă nu chiar cu adversitate. Perioada de glorie a picturii istorice fusese cea de dinaintea și de după Unirea Principatelor, moment la fel de important ca și ridicarea României la rangul de Regat. Atunci, prin realizarea unor compoziții ce aveau drept figuri centrale pe marii domnitori și conducători de oști, Dragoș Vodă, Ștefan cel Mare, Vlad Țepeș și, mai ales, Mihai Viteazul - înfăptuitorul primei uniri a celor trei țări române - se legitima, prin artă, actul politic al Unirii și se certifica identitatea de neam și limbă a poporului ce o înfăptuise. În 1881 se legitimau prerogativele regale prin referiri la istoria îndepărtată sau foarte recentă a țării.

Pictorul Sava Henția evoca antichitatea: la Expozițiunea Artiștilor în Viață din 1881 el expusese marea sa pânză *Intrarea lui Traian în Sarmisegetuza* iar în 1882, *Triumful lui Cezar*, ambele lucrări conținând trimiteri neechivoce la gloria imperială și la tradiția acesteia în cultura națională. La cea din urmă expoziție și venerabilul Constantin Lecca expusese o *Intrare triumfală a lui Traian în Sarmisegetuza*.

Cum coroana regală ce-i era oferită domnitorului Carol I era o consecință firească a cuceririi independenței pe câmpul de luptă, subiectele inspirate de războiul din 1877 au fost constant prezente pe simeză, în 1881, *Episodul din bătălia de la Grivița* de Johann Nepomuk Schonberg iar anul următor *Atacul de la Grivița* de Friedrich Kaiser. Nicolae Grigorescu intrase demult în conștiința publicului ca autorul necontestat al scenelor de război atât datorită impunătoarelor sale picturi¹ cât și a *Albumului Resboiului Independenței* ori a planșelor dispartate din acesta ce fuseseră fotolitografiate la Paris și apoi difuzate în toată țara².

Tot în 1881 expusese și Karl Storck duioasa lui compoziție, cioplită în marmură, *Pietatea română* sau *Mama răniților*, în care principesa Elisabeta era prezentată îngrijind un infanterist rănit în luptă.

Câțiva dintre artiștii români de primă mărime și-au adus aportul la festivitățile încoronării, unii executând chiar proiectele pentru însemnele regale,

¹ G. Oprescu - N. Grigorescu, Ed. Meridiane, București, 1962. voi. II, pp. 15-53. 96-98.

² Virgil Cioflec - Grigorescu, Cultura Națională. București. 1925. p. 29; N. Pătrașcu- N. Grigorescu, Tipografia Bucovina" IF. Toroușiu. București. 1930. p. 19; Petre Oprea, *Un act patriotic al lui N. Grigorescu. Albumul Războiului Independenței*, RMMM, 1, 1989; Adrian Silvan Ionescu, *Penel și sabie*, Ed. Biblioteca Bucureștilor, 200, p. 188-192.

Astfel, Nicolae Grigorescu este autorul schițelor pentru coroana reginei Elisabeta³, ce a fost executată în atelierul bijutierului Resch din București⁴.

Theodor Aman, cel mai important și prolific autor de compoziții inspirate de istorie – care, în ultimii ani nu se mai manifestase în acest domeniu din lipsă de interes pentru această tematică și se orientase spre naturi statice, compoziții câmpenești și de gen – este solicitat să facă desenele pentru coroana și sceptrul regelui Carol I. Tot în vechime sunt căutate sursele documentare.

Pe 11 aprilie 1881, primul ministru Dimitrie Brătianu, prin adresa Nr. 468, îl însărcinează pe ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice, VA Urechia, să prezideze comisia formată din B.P. Hașdeu, Alexandru Odobescu, Theodor Aman și Grigore Tocilescu, desemnată să stabilească, în ședința din 13 aprilie, "forma Coroanei lui Ștefan cel Mare și a sceptrului lui Mihai Viteazul"⁵. Din chiar această formulare se poate vedea că, pentru aceste însemne se dorea a fi ales un model istoric. Mai mult, în aceeași zi primul ministru îi pune la dispoziție lui V.A. Urechia documentația aferentă: "Am onoare de a înainta Domniei Voastre șapte copii de tablouri din Muzeul Național"⁶. Aceasta urma să slujească drept sursă de inspirație pentru comisia de specialitate. Dintre cei desemnați, doar Urechia, Hașdeu și Aman semnează procesul verbal încheiat în urma dezbaterilor și care stabilea: "1. Coroana Regală a României să aibă forma coroanei lui Mircea cel Mare și a lui Alexandru cel Bun, cari ambii au purtat coroana regală după tipul celei româno-bulgare a Assanilor. D. Aman binevoiește a se însărcina de a schița forma acelei coroane după monumentele [documentele] ce i se pun la dispozițiune. 2. Tot D. Aman va face o schiță de forma sceptrului regal, conducându-se după modeluri occidentale, reprodus de Dr. Bocsek cu adaosul însemnelor țării"⁷.

Deși guvernul se pronunțase în favoarea unor coroane "foarte scumpe și pompoase" pentru primii suverani ai României, Regele Carol se opusese acestei idei propunând sobrietate și simplitate, în acest sens venind în întâmpinarea dorințelor tatălui său, principele Carol-Anton de Hohenzollem care, în scrisoarea din 19 aprilie, întocmea un memoriu, admirabil argumentat, privind coroanele și ceremoniile încoronării într-o monarhie proaspătă, modernă și țară tradiție⁸.

Schița în tuș a lui Aman pentru coroana și sceptrul regal se păstrează la Muzeul Theodor Aman din București. Planșa cu dimensiunile 45x27,5 cm este străbătută diagonal din dreapta jos în stânga sus de sceptrul în stil gotic, cu mâncrul lung, de secțiune hexagonală și având pe o parte a măciucii acvila Munteniei iar pe cealaltă bourul Moldovei, surmontați de coroană și în partea de jos cu delfinii Dobrogei, reîntoarsă în trupul țării după Războiul de Independență. Detaliul cu stema moldavă este

³ N.D. Popescu, Proclamarea Regatului României 14 Martie 1881 – 10 Maiu 1881, "Calendarul României Libere", București, 1883, p. 59.

⁴ "Resboiul", 1364/29 Aprilie, 1881.

⁵ A.N.I.C. MC LP. dosar 3/1881, f. 2.

⁶ *Ibidem*, f. 3.

⁷ *Ibidem*, f. 6.

⁸ *Memoriile Regelui Carol I al României, de un martor ocular*, Ed. Machiavelli. București. 1994, voi. IV, p. 387-390.

plasată în dreapta iar în stânga jos, e schițată foarte fin, în vârful peniței, coroana regală⁹.

Coroana a fost executată în atelierele Arsenalului Armatei din oțelul unui tun capturat de la turci în 1877. Când, pe 3/15 mai 1881, suveranul s-a întors în Capitală, după două zile de odihnă la Sinaia, a găsit coroana în biroul său de la Palatul Cotroceni: "Ea se compune dintr-un cerc asupra căruia se ridică opt emisfere ce susțin globul regal cu «Crucea [Trecerea] Dunării»; forma ei este aceea a coroanelor regale moderne; înăuntru este îmbrăcată cu catifea roșie de pe care iese foarte bine în relief strălucitorul oțel."¹⁰

Neobositul locotenent-colonel Dimitrie Pappasoglu, adept al culturalizării și informării prin imagine ca și al democratizării artei prin litografia ieftină, accesibile oricui, a editat o stampă cu această coroană¹¹.

Aman a făcut parte și din comisia convocată pentru a hotărî forma, dimensiunea și textul medaliei comemorative ce trebuia să se bată cu ocazia serbărilor încoronării. În adresa primului ministru el era cel dintâi menționat, urmat de B.P. Hașdeu, CI. Stăncescu, Nicolae Grigorescu, Grigore Tocilescu și prezidată de V.A. Urechia¹². După dezbateri, modelul este trimis spre aprobare primului ministru. Se pare că opțiunea fusese pentru un text ori o deviză în latinește căci Dimitrie Brătianu obiectează în adresa cu care înapoia acele proiecte: "N'ar fi ceva mai bine ca exerga care încongiură cifrul regelui să fie în românește?"¹³

Medalia urma să fie făcută, conform gradelor, din aur, argint și bronz. Pe avers urma să aibă cifrul regal iar pe revers inscripția „Serbarea Proclamării Regatului, 10 Mai 1881; Legea din 14 Martie 1881, Ioan Brătianu, Ministru Președinte”¹⁴.

Tot Aman este cel care face proiectul pentru ordinul "Coroana României", în 1889, când începuse să aibă dificultăți financiare, pictorul menționa această activitate benevolă într-o petiție către minister în care solicita să-i fie mărit salariul: " (...) am fost însărcinat a face desenul Coroanei de oțel a României - precum și cu decorațiunea purtând același nume și nu am primit nici o recompensă pentru aceasta. (...)”¹⁵ În memoriile sale, Alexandru Tzigara-Samurcaș menționa că, în 1908 când îi prezentase Regelui Carol I, *Catalogul Muzeului Aman* ce abia fusese publicat cu ocazia deschiderii casei-muzeu a maestrului, suveranul își amintea cu plăcere de artistul ce desenase noua decorație¹⁶.

⁹ Adrian-Silvan Ionescu - *Theodor Aman și Coroana României*. Revista Arhivelor, Nr. 2/1997, p. 249-250; Idem, *Portrete în istoria artei românești*, Editura Dorul, Norresundbv. Danmark, 2001. p. 63.

¹⁰ *Memorii le Regelui Carol I ...*, p. 392.

¹¹ Adrian-Silvan Ionescu, *op.cit.*

¹² A.N.I.C., M.C.I.P., dosar 3/1881, f. 5.

¹³ *Ibidem*, f. 4.

¹⁴ *Resboiul*, nr. 1359/24 Aprilie, 1881.

¹⁵ Biblioteca Academiei Române. Cabinetul de Manuscrise. Arhiva Theodor Aman. I Acte 1-68, act 56

¹⁶ A.I. Tzigara-Samurcaș, *Memorii I (1872-1910)*, Ed. Grai și suflet - Cultură Națională, București, 1991, p. 250

Astfel, directorul Școlii de Belle-Arte din București își adusese din plin contribuția la elementele de bază ale fastului monarhic.

Colegul său de catedră, sculptorul Karl Storck, și-a avut și el rolul în succesul serbărilor pentru că fusese desemnat de comitetul Societăților Germane din București să se ocupe de ornamentarea carului alegoric al acestora ce avea să defileze, alături de ale celorlalte corporații, pe 11 Mai. Au fost alese elemente simbolice reprezentative pentru ocupațiile și preocupările din timpul liber ale comunității germane: "D'asupra unui grup de stânci, într'un pavilion frumos ornat cu stegurile României, Germaniei și Austriei, sta România oferind scut și ospitalitate asociațiunelor germane ce petrec aci. Gruparea asociațiunelor a fost în modul următor: la capul carului era societatea de gimnastică reprezentată prin emblema ei. Partea dreaptă a carului era ocupată de cele două asociațiuni de muzică vocală *Lkdertafel* și *Eifftrachi*, reprezentând simbolic *cântul* prin două figuri răzimate de o liră. Partea stângă a carului era ocupată de cele două asociațiuni de ajutor *Deutcher Unterstiitztmgsverein* și *Anker*.

În mijlocul carului, pe un pedestal înalt, înconjurat de embleme comerciale, sta un chip robust bărbătesc cu mâna stângă pe ciocan și nicovală iar în dreapta ținând stindardul asociațiunei industriale și comerciale bucurestene.

Tote costumele erau împrumutate din evul mediu. Carul era tras de 6 cai frumoși cu hamuri roșii, conduși de 6 vizitii îmbrăcați tot în costume de evul mediu. Înainte mergea doi heralzi călări în culori austriece și germane și după ei un port drapel cu stindardul României, tot călare. După acesta venia trei călăreți suflând în fanfare, în costume tot din evul mediu."¹⁷

Pentru majoritatea personajelor secundare paji, heralzi, purtătorii de drapele sau baniere - se optase a fi îmbrăcate costume din Evul Mediu. Și aceasta nu numai la grupul societăților germane, în a căror țară de origine exista o bogată tradiție medievală, ci și pentai celelalte grupuri, Spre pildă, în Grupul al II-lea al Artiștilor dramatici și al Conservatorului de muzică defilau 2 crainici călări, 4 scutieri în costume istorice, 4 paji cu baniere, 8 scutieri ce țineau panglicile roșii cu ciucuri aurii ale carului și 4 copii de casă plasați la colțurile carului spre a ține ghirlandele de flori; urmau Ludovic XIII, mareșalul prinț de Soubise, Frânase I și Ruy Blas călări, apoi personaje din basmele românești. Zmeul, Pârlea Vodă călări urmați, pe jos, de suita lor, Murgilă și Zorilă, apoi alți călăreți în costume istorice și cu baniere, 4 boieri în portul din vechime, călări și 4 halebardieri cu care se încheia această procesiune¹⁸

Foarte inspirat și bine organizat a fost cortegiul istoric al elevilor de la Institutul Urechia, care a deschis parada carelor alegorice pe 11 mai. În el erau reprezentate toate personajele importante ale gloriosului trecut al țării și prin alegorii, momcnlele de cotitură ale devenirii noastre ca națiune: Decebal, Traian, Ioniță Asan, Bogdan Dragoș și Radu Negru -descălecătorii legendari ai Moldovei și Munteniei, Mircea cel Bătrân și Alexandru cel Bun, Ștefan cel Mare, Vasile Lupu și Matei Basarab, Negru Vodă (de fapt Neagoe Basarab) și fiul său Teodosie, Mihai Viteazul

¹⁷ *Serbările în coronarei, 11 Maiu, Cortegiul Carelor, Grupul XXII, Resboiul, nr. 1381/17 Maiu, 1881.*

¹⁸ *Serbările încoronărei, 11 Maiu, Cortegiul Carelor Grupul III, Resboiul, 381/17 Maiu, 1881.*

Dimitrie Cantemir și Constantin Brâncoveanu, perioada fanariotă figurată de un boier velit, cu ișlic pe cap, un turc cu harapnic și un grec cu falanga în care se prindeau picioarele celor condamnați a fi biciuiți, Tudor Vladimirescu, anul 1848 reprezentat de o femeie drapată, Războiul Crimeii evocat de un francez, un britanic și un italian urmați de soldați în uniforme contemporane aceluși moment ce țineau lanțuri rupte ca simbol al emancipării și, în sfârșit, România Liberă, o tânără ce purta o replică a coroanei regale¹⁹. Costumele proveneau de la muzeu și de la Teatrul Național

Acest cortegiu a făcut mare impresie asupra entuziaștilor privitori chiar dacă unii nu identificau de la început personajele și, fie din naivitate fie din lipsă de cultură, îl luau pe Decebal, drept Tudor Vladimirescu ori chiar drept Arhanghelul Mihail iar pe Traian drept Irod ...²⁰. Selecția momentelor istorice făcuse făcută cu multă dibăcie, mai ales pentru perioada modernă când Unirea Principatelor fusese doar sugerată, diplomatic, prin grupul ofițerilor străini iar domnia lui Alexandru Ioan I fusese exclusă pentru a nu răni susceptibilitatea suveranului. Totuși, în defilarea ce se desfășurase cu o zi înainte, pe 10 mai, fuseseră incluși atât veteranii de la 1848 cât și membrii Divanului ad-hoc, alături de răniții din Războiul de Independență²¹

În dorința de a-și reprezenta cât mai bine specialitatea, unii dintre șefii de corporații au atins ridicolul și chiar *kitsch-ul* prin alegerea simbolurilor mult prea elocvente, care nu se potriveau contextului. Astfel, carul băuturilor gazoase era anunțat de o banieră albastră cu un sifon pe ea, purtată de o gardă de onoare ai cărei membrii, la căciula de plăieși aveau drept cocardă un cap de sifon; tot capetele de sifon ornamentau întregul car pe care se afla Zeița Hebe lângă un havuz din care țâșnea apa captată de două *ondine* în cupele cu care își potoleau setea. Iar, ca încununare a acestei alegorii *sui generis* care împletea mitologia cu realitatea prozaică, în fața carului se afla o coloană înaltă formată din sifoane²². Grotescul este atins, însă, de cei ce au aranjat carul săpunarilor și lumânărilor. Aceștia făcuseră publică mult înainte de ceremonia încoronării, dorința de a modela în săpun un monument al suveranului. La parada din 11 mai, mulțimea a putut aplauda această insolită și efemeră operă de artă: "Pe un car susținut și împodobit numai cu podoabe de săpun (...) se afla în picioare, în mărime naturală, având mâna stângă așezată pe sabie iar la picioare semiluna și un fes, statua Majestății Sale Regele, făcută cu totul din glicerina, de culoare închisă, iar lenta și epoletele de culoare deosebită."²³

Tot la o reprezentare statuară a apelat și ilustratorul Hipolit Napoleon Henryk Dembitzki, care se afirmase în timpul Războiului de Independență prin mai multe compoziții patriotice și alegorice tipărite pe cele două pagini din mijloc ale ziarului "Resboiului."²⁴ Cu câteva zile înaintea solemnității încoronării acest periodic își anunța cititorii de apariția sa în tiraj sporit și înnobilit de o planșă: "în onoarea zilelor de la 10 și 11 Maia, ziarul nostru având o / MARE ILUSTRAȚIE / reprezentând / O

¹⁹ *Serbarea încoronării. 11 Maiu, Cortegiul Carelor, Grupul 11, Resboiul*, nr. 1380/16, Maiu 1881.

²⁰ *Resboiul*, nr. 1381/17 Maiu, 1881.

²¹ *Memoriile Regelui Carol I ...*, p. 397.

²² *Resboiul*, 367/2 Maiu, 1881.

²³ *Serbarea încoronării. Secțiunea VI Grupul XXXI-ÎL, Resboiul*, nr. 1386/22 Maiu, 1881.

²⁴ Adrian-Silvan Ionescu, *op. cit.*, 2002. p. 145-149.

ALEGORIE A ÎNCORONĂRII / desemnată de cunoscutul și excelentul artist d Dembinsky (sic), va apare în 60.000 exemplare"²⁵

În numărul apărut duminică 10 mai, pe paginile din mijloc era publicată lucrarea lui Dembitzky ce reprezenta pe cei doi suverani, cam bizar, în chip de busturi așezate pe socluri unite la bază de un ecuson cu noua stemă a României ce se suprapunea peste anul 1881, cioplit pe ele, în dreapta, urcată pe prima treaptă a fundației era o femeie toată ce simboliza România Liberă, cu o creangă de măsline în mâna dreaptă iar în cealaltă cu o coroană ce o ridica deasupra capetelor monarhilor. Spre acest grup central convergea populația recunoscătoare, țărani, țărânci și copii, doamne și domni de societate, ofițeri și soldați cu drapele, într-un entuziasm debordant ce sublinia apoteoză Regatului²⁶

Fastuoasele ceremonii ale încoronării trebuiau să fie immortalizate pentru posteritate. Vârșnicul pictor și fotograf al Curții, Carol Szathmari și l-a asociat pe mai tânărul Andreas D. Reiser pentru a fotografia momentele importante ale solemnității și defilarea cărelor alegorice. Din păcate, din punct de vedere meteorologic zilele au fost nefavorabile iar fotografiile au ieșit palide și de slabă calitate. Totuși, era absolut esențial ca un asemenea eveniment epocal să fie păstrat pentru viitorime, între copertile unui album.

De aceea Szathmari folosind ca bază de pornire nereușitele fotografii, execută acuarele, în stilul său inconfundabil, minuțios și, uneori, pueril când era vorba de reprezentarea multor personaje oficiale, încorsetate în ținuta de rigoare, cu aluri sobre și importante în timpul unci ceremonii solemne. Și, pentru a le face cunoscute publicului și a le da o difuzare cât mai largă, le litografiază. În acest sens, între artist și litograful bucureștean Elia Grassiany se încheie o convenție pe data de 9 noiembrie 1883 prin care Szathmari se angajează să deseneze personal pe piatră compozițiile cu defilarea cărelor, atât alb-negru cât și color, la prețul de 400 lei noi pentru fiecare planșă. La fiecare șase săptămâni trebuia să predea câte 2 pietre pregătite pentru tipărire urmând să se remită restul sumei din care primise un acot²⁷ Pentru legalizarea acestei convenții, artistul apelează la comisarul de poliție V. Constantin de la Secțiunea XIII a Capitalei, care pe verso adverește că semnătura aparține petentului și ștampilcăză, sub semnătură, acest act pe 14 noiembrie 1883 într-o listă anexă, autorul enumera 12 compoziții care urma să le cromolitograficeze:

„I.M.S. Regele Carol cu suita.

2. MS. Regina Elisabeta cu A.S. Principele Wilhelm în trăsură.

3. Carul simbolic al «Teatrului Național».

4. Carul «Comerțului»

5. Carul «Agriculturii»

6. Carul «Vânătoarea sălbatică»

7. Carul «Ceasornicari - Giuvaergii»

8. Carul «Constructorilor»

²⁵ Resboiul, nr. 1371/6 Maiu, 1881.

²⁶ Resboiul, nr. 1375/10 Maiu, 1881.

²⁷ Biblioteca Academiei Române, Cabinetul de Manuscrise, Arhiva Artiștilor Plastici, C. Szathmari II Acte 1-4, actul 1.

9. Carul «Caretașilor»

10. Carul «Băuturilor Gazoase»

11. Carul «Căilor Ferate»

12. Cortegiul «Socfietăței de] Dare la Semn București»²⁸

Pe 18/30 Mai 1884 Grassiany îi achita artistului suma de 2350 lei pentru executarea mai multor lucrări precum și pentru repararea unor pietre stricate (fie la transport fie în procesul tipăririi):

- 2 Tablouri Cofetari și Băuturi, desenu [pe] pietre și origin[al]	800
- 2 Vânătoare sălbatică și Dr[umul] de fier origin[al] aquarfelă]	800
- 5 Originale, Giuvaergii, Agricultură, Regele cu suita, Comerțul și Teatru p[ia]t[ră] reparat	600
- Repararea pietrelor Concordia și Băuturi spirtoase	150
	2350 ²⁹

Ultimul act care s-a păstrat este o factură din 9/21 octombrie 1884 prin care Grassiany achită suma de 800 lei pentru desenarea a două stampe cu carele Societăților germane și al Croitorilor, cizmarilor și pălărierilor³⁰ Stampele erau scoase pe piață ca fascicule separate imediat ce erau gata, urmând ca, ulterior, să fie legate în album. În martie 1884 presa anunța apariția primului fascicol care cuprindea 4 planșe³¹ Un an mai târziu se făcea reclamă la cel de al treilea caiet și publicul era îndemnat să se aboneze pentru un tiraj de lux care costa 30 lei³².

De mari dimensiuni *Albumul Cărelor Simbolice de la serbarea încoronării Majestăților Lor Regele și Regina României, București 10-11 Mai 1881* avea o copertă frumoasă și atractivă: în stânga o figură feminină în picioare cu platoșă de aur și hlamidă pe umeri, ținând într-o mână o sabie iar în cealaltă o perină roșie pe care era așezată coroana regală; în dreapta o țărâncuță cu fusul și un copilaș bucălat

²⁸ *Ibidem*, act 4.

²⁹ *Ibidem*, act 2.

³⁰ *Ibidem*, act 3.

³¹ Românului, luni, marți 26. 27 Martie 1884. "A apărut de curând în editura d-lui E. Grassiany din București albumul cărelor simbolice de la serbarea încoronării Majestății lor lor. Regele și Regina României. Primul caiet cuprinde palm cromolitografii reprezentând societatea Concordia română, cofetarii și restauratorii, societatea comercianților de beuturi spirtoase, și corporațiunea butarilor. Cele-l-aite caete vor apare la fiecare trei luni."

³² Resboiul, nr. 2756/16 Martie, 1885, "D. editor Elia Grassiany. str. Șelari No. 10, a terminat al treilea caiet al albumului cărelor simbolice de la serbarea încoronării] MM. LL. Regele și Regina României. Acest caiet conține tablouri reprezentând: artele grafice, croitori, modiste, pălărieri. cismari și pantofari, societăți germane. Din îndemnu mai multor persoane d. Grassiany a început a primi abonamente pentru a li-a serie de lux. conținând șase tablouri, reprezentând. 1. Majestatea Sa Regele Carol f cu marea suită militară întorcându-se de ia încoronare; 2. Majestatea Sa Regina Elisaveta cu MMLL Principele Leopold. principele moștenitor al Tronului României, etc. în bogatu echipagiu regal aranjat ad-hoc pentru această serbare; 3. Caru artiștilor (Teatru); 4. Caru comercianților; 5. Societatea constructorilor și 6. Băturile gazoase. Prețul acestei a li-a serie este 30 lei. La abonare se va da un acout de 6 lei."

sprijinit de poala ei. întreaga compoziție a copertii era încadrată de ghirlande de verdeață și ramuri de măslin prinse de o cornișă aurie sub care se afla stema României.

Planșele aveau culori cam tari și figurări destul de crispate și statice ale personajelor care, invariabil, priveau în afară ca pentru a fi văzute și recunoscute. Dar, oricât de scăzută ar fi valoarea lor artistică aceea de document este incontestabilă și dă măsura gustului istorist care a stăpânit ceremonia încoronării primului rege al României.

THE CROWNING CEREMONIES FROM 1881 AND THE RESUS CITATION OF THE HISTORIC THEMATIC IN THE NATIONAL PLASCTICS

SUMMARY

The article begins with a short incursion in the historic of the plastic reflection of the historic thematic to the grad events and the great princes and army rulers presents in the plastic of Sava Henția, C. Lecca or Johan Nepomuk Schonberg Frederick Kaiser.

The Crowning ceremonies from 1881 had mobilized the attention and the artistic qualities of an large palette of creators: painters - Nicolae Grigorescu, jewelers as Rosch, transferreres of the Elia, Grassiany importance, publishers, stage designers, dramatic artists, costumiers, etc.

The result of the artists' effort corroborated with that of the politicians it has materialized in a row of manifestations, which demonstrated and materialized the Romanian's attachment to the crowning of Carol the First.